

Щодо сучасного стану забезпечення права інтелектуальної власності в Республіці Мальта

Малетов Дмитро Володимирович¹, Харченко Анастасія Леонідівна²

Опубліковано	Секція	УДК
28.06.2023	Право	347.77/.78

DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8096661>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Метою статті є огляд та аналіз законодавства у сфері права інтелектуальної власності та системи його захисту у республіці Мальта. Методика включає комплексний аналіз та узагальнення наявного науково-теоретичного матеріалу й формулювання відповідних висновків та рекомендацій. Під час дослідження використовувались такі методи наукового пізнання, як термінологічний, функціональний, системно-структурний, логіко-нормативний. Результати дослідження можуть бути використані для науково-дослідної роботи, порівняння систем законодавства, пошуків вдосконалення та шляхів імплементації позитивного досвіду республіки Мальта у сфері інтелектуальної власності. Дана наукова стаття присвячена темі інтелектуальної власності в Республіці Мальта. В роботі розглянуто різні аспекти інтелектуальної власності, такі як авторські права, патенти, товарні знаки та промислові зразки.

Стаття описує важливість становлення, розвитку та захисту інтелектуальної власності як основного засобу стимулювання інновацій, наукового дослідження та розвитку бізнесу. Робота наголошує на важливості правового режиму інтелектуальної власності для залучення іноземних інвестицій та збереження конкурентоспроможності країни.

В роботі досліджено головні процедури та вимоги, пов'язані з реєстрацією та захистом інтелектуальної власності в Мальті. Стаття надає загальний огляд законодавства, яке регулює ці питання, та розглядає процедури, терміни та вартість отримання патентів, товарних знаків та інших форм захисту інтелектуальної власності.

Згадано та проаналізовано систему міжнародних угод, до яких Мальта приєдналася, для забезпечення міжнародного захисту інтелектуальної власності за допомогою імплементації успішного досвіду європейської системи права.

Основна мета статті полягає в тому, щоб надати науковцям загальний огляд інтелектуальної власності в Республіці Мальта, її системи та процедур щодо її захисту. Це може бути корисно для бізнес-спільноти, правників, вчених та всіх зацікавлених сторін, які мають інтерес до інтелектуальної власності в Мальті.

¹ доктор філософії з права, асистент кафедри кримінального права та судочинства Навчально-наукового інституту Права, Сумський державний університет, вулиця Петропавлівська, 59 Суми, Сумська область, 40000, e-mail: d.maletov@yur.sumdu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-1241-1005>

² студентка Навчально-наукового інституту Права, Сумський державний університет, вулиця Петропавлівська, 59 Суми, Сумська область, 40000, e-mail: asya.kharchenko16@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-4499-5065>

Ключові слова: Інтелектуальна власність, авторські права, патенти, товарні знаки, промислові зразки, захист прав інтелектуальної власності, законодавство Мальти, реєстрація об'єктів інтелектуальної власності, правовий режим інтелектуальної власності, інновації, конкурентоспроможність, міжнародні угоди, захист права власності.

Regarding the current state of intellectual property rights enforcement in the Republic of Malta

Annotation. The purpose of the article is to review and analyze the legislation in the field of intellectual property law and the system of its protection in the Republic of Malta. The methodology includes a comprehensive analysis and generalization of available scientific-theoretical material and the formulation of relevant conclusions and recommendations. During the research, such methods of scientific knowledge as terminological, functional, system-structural, and logical-normative were used. The results of the study can be used for research work, comparison of legislation systems, search for improvement, and ways of implementation of the positive experience of the Republic of Malta in the field of intellectual property. This scientific article is devoted to the topic of intellectual property in the Republic of Malta. The work considers various aspects of intellectual property, such as copyrights, patents, trademarks, and industrial designs.

The article describes the importance of the formation, development, and protection of intellectual property as the main means of stimulating innovation, scientific research, and business development. The work emphasizes the importance of the legal regime of intellectual property for attracting foreign investments and maintaining the country's competitiveness.

The paper examines the main procedures and requirements related to the registration and protection of intellectual property in Malta. The article provides a general overview of the legislation governing these issues and examines the procedures, terms, and costs of obtaining patents, trademarks, and other forms of intellectual property protection.

The system of international agreements to which Malta has joined to ensure international protection of intellectual property by implementing the successful experience of the European legal system is mentioned and analyzed.

The main purpose of the article is to provide scholars with an overview of intellectual property in the Republic of Malta, its system, and procedures for its protection. It can be useful to the business community, lawyers, academics, and all stakeholders with an interest in intellectual property in Malta.

Keywords: Intellectual property, copyright, patents, trademarks, industrial designs, protection of intellectual property rights, legislation of Malta, registration of intellectual property objects, legal regime of intellectual property, innovation, competitiveness, international agreements, protection of property rights.

Вступ

Роль інтелектуальної власності в економічному розвитку зростає в усьому світі, випереджаючи значущість засобів виробництва і природних ресурсів. Сьогодні матеріальні цінності створюються за рахунок запровадження нових технологій та використання інновацій, із застосуванням творчих знань на практиці. Обсяг торгівлі правами інтелектуальної власності та ліцензіями на здійснення цих прав у світі розвивається дуже динамічно. Інтелектуальна власність, як і будь-який інший вид власності, часто є об'єктом протиправних дій з боку третіх осіб і, відповідно, потребує правового захисту. Для надійного та ефективного правового забезпечення

інтелектуальної діяльності необхідно створити відповідний правовий механізм, здатний належним чином забезпечити правову охорону цієї діяльності. В республіці Мальта вже існує необхідна правова база, що відповідає, у цілому, сучасним світовим стандартам, хоча й має істотні недоліки та потребує постійного удосконалення. Загалом, інтелектуальна діяльність перебуває у постійній динаміці, що і є причиною зміни законодавства відповідно до її розвитку.

Результати

Інтелектуальна власність (ІВ) є ключовим аспектом будь-якої сучасної економіки, і Мальта не є винятком. Будучи членом Європейського Союзу (ЄС), Мальта запровадила систему інтелектуальної власності ЄС, яка включає закони та нормативні акти, що захищають широкий спектр прав інтелектуальної власності.

З огляду на історичний аспект розвитку права інтелектуальної власності на Мальті, слід звернути увагу, що перші спроби регулювання даних правовідносин виникли у 1911 році у галузі авторського права та у 1899 щодо винаходів, торгових марок і зразків.

Перший патент в Республіці Мальта був виданий у 1891 році та стосувався вдосконалення вивантаження вугілля та подібних вантажів із ліхтерів на кораблі та причали. Перша реєстрація торгової марки на Мальті фактично відбулася в 1900 році. Перша реєстрація дизайну відбулася в 1901 році. Заявка запитувала права на естетичні характеристики з пляшки. Найстаріша торгова марка, яка все ще є чинною, була зареєстрована компанією Uniliver щодо продуктів харчування в 1926 році [1].

Мальта ратифікувала Бернську конвенцію про охорону літературних і художніх творів у 1964 році та Паризьку конвенцію про охорону промислової власності у 1967 році.

У 1969 році Мальта ратифікувала Всесвітню конвенцію про авторське право, а в 1977 році приєдналася до Всесвітньої організації інтелектуальної власності. А також стала частиною: Угоди ВОІВ (1977), Угоди ТРІПС СОТ (1995), Договору про патентну кооперацію (2007), Європейської патентної конвенції (2007) та Договору ВОІВ про авторське право (2009).

У 1994 році Мальта стала членом-засновником Світової організації торгівлі і, таким чином, була зобов'язана Угодою про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності з 2000 року. Того ж року закони столітньої давності, що регулюють авторське право, патенти та торговельні марки, були скасовані та замінені на нове законодавство. У 2002 році також було введено нове законодавство щодо дизайну [2].

Законодавчі органи республіки Мальта довгий час працювали над сучасною системою законодавства у сфері права інтелектуальної власності та захисту відповідних правовідносин.

Одним із ключових законодавчих актів, що регулюють інтелектуальну власність в Республіці Мальта, є Закон про права інтелектуальної власності (ПІВ), який забезпечує правовий захист різних типів ІВ, таких як патенти, торгові марки, авторські права та зразки. Закон про права інтелектуальної власності також містить положення про комерційну таємницю та недобросовісну конкуренцію.

Проаналізувавши загальне законодавство ми можемо виділити такі головні види права інтелектуальної власності:

1. Патенти, які регулюються Законом про патенти та зразки (розділ 417) і супутнім законодавством 417.02 і 417.03 щодо сертифікатів додаткового захисту фармацевтичних продуктів і засобів захисту рослин;

Патенти на Мальті регулюються Законом про патенти та зразки, який забезпечує захист винаходів, які є новими, винахідливими та придатними для промислового

застосування. Патентний захист на Мальті надається Мальтійським відомством промислової власності (IPO), яке відповідає за експертизу та видачу патентів. Термін охорони патентів на Мальті становить 20 років з дати подання заявки [3].

Закон про патенти, зокрема, передбачає, що:

«Якщо патент стосується продукту, власник патенту має право перешкоджати третім сторонам виконувати без його дозволу» певні дії.

Також «якщо патент стосується процесу, власник патенту має право перешкоджати третім особам виконувати дії без його дозволу», інші зазначені дії.

2. Торговельні марки, які регулюються Законом про торговельні марки (глава 597) [4] і новими правилами щодо торговельних марок 2021 року (Офіційне повідомлення 50 від 2021 року), [5] а також усіма допоміжними законами відповідно до них. Відтоді, як Мальта вступила до ЄС, її інтелектуальна власність також охоплюється Офісом інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO);

Правовідносини пов'язані з торговельними марками на Мальті захищені Законом про торговельні марки, який передбачає реєстрацію та захист торгових марок. Управління промислової власності Мальти також відповідає за реєстрацію торгових марок, які забезпечують захист слів, символів, логотипів та інших відмітних знаків, що використовуються для ідентифікації товарів і послуг. Захист товарних знаків на Мальті діє протягом 10 років і може бути продовжений на невизначений термін [4].

На додаток до вищезазначеного, Закон про торговельні марки передбачає, що особа порушує зареєстровану торговельну марку, якщо вона використовує ідентичну або схожу торговельну марку по відношенню до продуктів або послуг, які є ідентичними, схожими або іноді навіть несхожими на ті, щодо яких вона зареєстрована [4].

Для захисту і регулювання правовідносин, що виникають при створенні, реєстрації та використанні торговельних марок існує спеціальний орган - Управління реєстрації промислової власності (IPRD) [6] у складі Міністерства торгівлі відповідає за реєстрацію торгових марок, сертифікаційних знаків, колективних знаків і зразків; патентування винаходів; видачу сертифікатів додаткової охорони на фармацевтичну продукцію та засоби захисту рослин, а також реєстрацію передачі, скасування, зміни та поновлення стосовно вищезазначених прав інтелектуальної власності.

З моменту вступу до ЄС Мальта автоматично стала частиною Офісу інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO), відповідального за товарні знаки та зразки Європейського Союзу. Таким чином, за замовчуванням усі торговельні марки Європейського Союзу (а також усі промислові зразки Співтовариства) застосовуються до Мальти і, отже, також охороняються на Мальті. Цей офіс представляє Мальту в Раді управління та бюджетному комітеті EUIPO, а також бере участь у нарадах із питань зв'язку з торгових марок, зразків і технічної співпраці. Крім того, цей офіс також бере участь та реалізує низку проектів у рамках Фонду співробітництва, яким керує EUIPO. Цей фонд спрямований на створення та надання інструментів і проектів на користь національних відомств інтелектуальної власності та користувачів систем торгових марок і дизайну в ЄС [2].

3. Авторське право, яке регулюється Законом про авторське право (Розділ 415) і додатковим законодавством 415.01 про контроль за створенням та діяльністю товариств для колективного адміністрування авторських прав, додатковим законодавством 415.02 про відновлення прав і суміжних прав і вичерпання прав на розповсюдження та Супутнє законодавство 415.03 про права художників на перепродаж [7];

Захист авторських прав на Мальті регулюється Законом про авторські права, який передбачає захист літературних, художніх, музичних та інших творчих творів. Захист

авторських прав на Мальті діє протягом життя автора та ще 70 років після його смерті. Закон про авторське право також передбачає охорону суміжних прав, наприклад, прав виконавців, виробників фонограм і мовників.

Відповідно до Закону про авторське право:

«Авторське право на аудіовізуальний твір, базу даних, літературний, музичний чи художній твір є виключним правом дозволяти або забороняти на Мальті пряме чи непряме, тимчасове чи постійне відтворення будь-якими засобами та в будь-якій формі в цілому. або частково; оренда та кредитування; розподіл...» та інші умови [7].

Управління реєстрації промислової власності (The Industrial Property Registrations Directorate (IPRD)) [6] офіс також займається всією політикою в галузі інтелектуальної власності (зокрема, у сфері авторського права) як на національному, регіональному (ЄС), так і на міжнародному рівнях. З цієї причини цей офіс перевіряє та аналізує всю документацію, що стосується тем ІВ, які обговорюються на будь-якому форумі. Цей офіс забезпечує технічне керівництво та позицію Мальти (після необхідних консультацій) з цих питань. Крім того, цей офіс також бере участь у засіданнях Комісії та Ради ЄС, якщо це необхідно, а також у засіданнях, організованих Європейським патентним відомством, Офісом інтелектуальної власності Європейського Союзу та Всесвітньою організацією інтелектуальної власності [2].

4. Дизайни, які регулюються Законом про патенти та зразки. 417.

Зразки на Мальті захищені Законом про патенти та зразки, який передбачає реєстрацію та захист промислових зразків. Промисловий зразок відноситься до зовнішнього вигляду продукту, який є результатом його особливостей, таких як його форма, конфігурація, візерунок або орнамент. Охорона дизайну на Мальті триває максимум 25 років з дати подання заявки [3].

Окрім цих законів, Мальта також ратифікувала різні міжнародні договори та конвенції з інтелектуальної власності, такі як Паризька конвенція про охорону промислової власності [8], Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів [9] та Всесвітня організація інтелектуальної власності про авторське право [10].

Окрім цього Мальта запровадила комплексну правову базу для захисту інтелектуальної власності. Основним законодавством, що регулює інтелектуальну власність на Мальті, є Закон про права інтелектуальної власності (ПІВ), який забезпечує правовий захист ряду прав ІВ. Це законодавство відповідає рамкам інтелектуальної власності Європейського Союзу (ЄС), які Мальта запровадила як держава-член.

Однією з сильних сторін мальтійського законодавства про інтелектуальну власність є те, що воно забезпечує надійний захист широкого кола прав інтелектуальної власності, включаючи патенти, торговельні марки, авторські права та зразки. Законодавча база створена для захисту прав творців, новаторів і підприємців, а також для заохочення інновацій і творчості в економіці.

Ще одна перевага мальтійського законодавства про інтелектуальну власність полягає в тому, що воно відповідає міжнародним договорам і конвенціям про інтелектуальну власність, таким як Паризька конвенція про охорону промислової власності, Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів і Всесвітня інтелектуальна конвенція. Договір про авторське право організації власності. Це означає, що мальтійське законодавство про інтелектуальну власність забезпечує міжнародний захист прав інтелектуальної власності.

Мальтійське законодавство не є статичним, і розвивається відповідно до тих нових явищ, які відбуваються у суспільстві, економіці та у державі в цілому. Як зазначає доктор юридичних наук Четкуті Каучі, за останні роки на Мальті відбулася низка подій у сфері інтелектуальної власності, а саме:

1) Була прийнята директива про реєстрацію промислової власності – надає регіональний або міжнародний захист, а також національний захист.

2) Введено закон про права інтелектуальної власності (транскордонні заходи) – цей закон передбачає регуляцію правовідносин щодо імпорту на Мальту, а також експорту і реекспорту з Мальти товарів, які порушують права ІВ.

3) Організовано роботу Патентного трибуналу – після значного оновлення Закону про патенти та зразки було створено Патентний трибунал, який має виключну юрисдикцію розглядати та вирішувати претензії, пов'язані з порушенням патентів, анулюванням і пов'язаними з цим діями.

4) Почато роботу над Проектом «Зробити Мальту центром ІВ» — як впливає з назви, цей проект спрямований на вирішення певних питань, щоб дослідити потенціал Мальти як провідного центру ІВ. Проект, який ще триває, пропонує об'єднати різні закони Мальти про інтелектуальну власність в один кодекс [11].

Однією з сфер, де мальтійське законодавство про інтелектуальну власність можна було б посилити, є сфера його правозастосування. Хоча законодавство Мальти передбачає захист прав інтелектуальної власності, дотримання цих прав може бути складним завданням. Мальтійські суди мають обмежений досвід у розгляді спорів щодо інтелектуальної власності, і існує потреба в більш спеціалізованих судах з інтелектуальної власності та суддях для розгляду цих справ.

Загалом захист інтелектуальної власності на Мальті є надійним і забезпечує правові гарантії для широкого кола творчих та інноваційних робіт. Незалежно від того, чи ви автор, винахідник, художник, музикант чи підприємець, важливо розуміти законодавчу базу інтелектуальної власності на Мальті, щоб захистити свої ідеї та творіння. Будучи членом Європейського Союзу, Мальта також запровадила закони та правила ЄС про інтелектуальну власність, які забезпечують додатковий захист прав інтелектуальної власності.

Відповідно до думки авторів статті про право інтелектуальної власності в республіці Мальта - GANADO Advocates “Intellectual property hub”, правова база інтелектуальної власності Мальти відповідає системі інтелектуальної власності Європейського Союзу, оскільки Мальта є державою-членом ЄС. Ця правова база розроблена для захисту прав творців, авторів і підприємців, а також забезпечує міцну основу для зростання економіки та інноваційного сектора країни [12].

Подібним чином у статті доктора юридичних наук Гордона Каруани Дінглі «Як захистити свою інтелектуальну власність на Мальті» зазначається, що, незважаючи на те, що законодавча база для інтелектуальної власності на Мальті є міцною, окремі особи та підприємства все ще можуть зіткнутися з труднощами у захисті своїх прав інтелектуальної власності [13].

Міністр конкурентоспроможності та комунікації в республіці Мальта з 2004 по 2008 роки і автор статті Intellectual Property right - Censu Galea зазначає, що наявність таких прав — як право інтелектуальної власності є обов'язковою умовою, якщо Мальта хоче бути привабливою для бізнесу та зокрема прямих іноземних інвестицій. Компанії, які бажають інвестувати в бізнес, хочуть бути впевнені, що існує необхідна правова інфраструктура, щоб запобігти іншим безоплатним проїздом за їхній рахунок. Проте мати такі права на папері недостатньо. Має бути можливість їх виконання. Окрім цього, Мальтійське законодавство передбачає цивільні, кримінальні та транскордонні заходи. Сьогодні головною загрозою є легкість копіювання інтелектуальної власності в результаті відцифрування та легкодоступного обладнання. Цьому можна запобігти лише шляхом ретельного інтернет-спостереження та шифрування продуктів для запобігання копіюванню [1].

Висновки

Підсумовуючи, Мальта запровадила комплексну правову базу для захисту інтелектуальної власності, яка відповідає нормам ЄС та міжнародним нормам. Хоча існують проблеми із забезпеченням цих прав, загалом правова база інтелектуальної власності на Мальті є міцною та забезпечує надійну основу для інновацій та творчості в економіці країни.

Однією з сфер, де мальтійське законодавство можна було б вдосконалити, є захист прав інтелектуальної власності. Хоча мальтійська законодавча база щодо інтелектуальної власності є комплексною, захист цих прав може бути складним завданням. Одним із можливих удосконалень може бути створення спеціалізованих судів з інтелектуальної власності та суддів для розгляду спорів щодо інтелектуальної власності. Це може допомогти забезпечити послідовне та ефективне забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності на Мальті.

Іншою сферою, де мальтійське законодавство можна було б вдосконалити, є захист комерційної таємниці. Комерційна таємниця є важливою формою інтелектуальної власності, на яку часто не звертають уваги закони про інтелектуальну власність. Деякі юрисдикції нещодавно прийняли закони, спеціально розроблені для захисту комерційних таємниць, і Мальта може розглянути подібне законодавство для забезпечення додаткового захисту комерційних таємниць.

На місці мальтійських законодавців, було б доцільно розглянути питання про розширення своєї правової бази для інтелектуальної власності, щоб охопити нові технології, такі як блокчейн і штучний інтелект. Ці технології створюють унікальні і за своїм характером нові кейси зі створення правовідносин у сфері інтелектуальної власності, які можуть бути недостатньо вирішені згідно з чинним законодавством. Оновивши свої закони, щоб охопити нові технології, Мальта могла б краще підтримувати інновації в цих сферах і залучати більше інвестицій у ці галузі.

Нарешті, влада Республіки Мальта, могла б розглянути можливість підвищення обізнаності громадськості про інтелектуальну власність та її важливість для економіки. Багато осіб і компаній на Мальті можуть не повністю розуміти свої права та обов'язки відповідно до чинного законодавства. Підвищуючи обізнаність і освіту громадськості щодо інтелектуальної власності, Мальта могла б краще підтримувати інновації та креативність в економіці.

Отже, проводячи загальний аналіз мальтійського законодавства про інтелектуальну власність, можна зробити висновок, що система права інтелектуальної власності та його захисту є всеосяжною і забезпечує надійний захист широкого кола прав інтелектуальної власності. Хоча є можливості для покращення у сфері практичного правозастосування, загалом правова база інтелектуальної власності на Мальті є міцною та забезпечує надійну основу для розроблення інновацій та творчості в економіці країни.

Список використаних джерел

1. Censu Galea. Intellectual Property rights. Malta independent. URL: <https://www.independent.com.mt/articles/2006-03-27/newspaper-opinions/Intellectual-Property-rights-89187>
2. Intellectual Property. Commerce.gov.mt. URL: https://commerce.gov.mt/en/Industrial_Property/Pages/home.aspx
3. Patents and designs, Chapter 317. Legislation Malta, 2002. URL: <https://legislation.mt/eli/cap/417/eng/pdf>
4. Trademarks act. Chapter 597. Legislation Malta, 2019. URL: <https://legislation.mt/eli/cap/597/eng/pdf>

5. Trademarks act. Chapter 597. Trademark rules. Legislation Malta, 2021. URL: <https://legislation.mt/eli/ln/2021/50/eng/pdf>
6. Commerce department, IP portal e-services. URL: <https://ips.gov.mt/welcome/>
7. Copyright act. Chapter 415. Legislation Malta, 2001. URL: <https://legislation.mt/eli/cap/415/eng/pdf>
8. Paris Convention for the Protection of Industrial Property. WIPO Database of Intellectual Property Legislative Texts, 1983. URL: https://www.unido.org/sites/default/files/2014-04/Paris_Convention_0.pdf
9. Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, No. 11850, 1886. URL: <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20828/volume-828-I-11850-English.pdf>
10. World Intellectual Property Organisation (WIPO) Copyright Treaty, 1996. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/238162/8161.pdf
11. Dr Maria Chetcuti Cauchi. Intellectual Property Review Malta, 2017. URL: <https://www.ccmalta.com/publications/the-intellectual-property-malta>
12. Max Ganado, Paul Micallef Grimaud. Intellectual Property Hub, Ganado advocates. Times of Malta 2014. URL: <https://ganado.com/insights/publications/intellectual-property-hub/>
13. "How to Protect Your Intellectual Property in Malta" by Dr. Gordon Caruana Dingli: <https://www.cc-advocates.com/how-to-protect-your-intellectual-property-in-malta/>